

Forskrift om sektoravgift for dekning av kostnader til NVEs tilsyns- og kontrollarbeid

Matilde Anker, Vebjørn Schiager, Elisabeth Bruusgaard og Lars Thommessen

NVE Høringsdokument nr. 2/2022

Forskrift om sektoravgift for dekning av kostnader til NVEs tilsyns- og kontrollarbeid

Utgitt av: Norges vassdrags- og energidirektorat

Redaktør: Elisabeth Bruusgaard

Forfatter: Matilde Anker, Vebjørn Schiager, Elisabeth Bruusgaard og Lars Thommessen

Forsidefoto: Mette Vinther Talberg /NVE

ISBN: 978-82-410-2238-8

ISSN: 1501-2840

Saksnummer: 202117901

Sammendrag: I dette høringsdokument foreslår NVE, på vegne av Olje- og energidepartementet, en ny forskrift om fordeling, beregning og innkreving av sektoravgift til dekning av NVEs kostnader med miljøtilsyn med vassdragstiltak, miljøtilsyn med energianlegg, tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg, og tilsyn med fjernvarmeanlegg.

Emneord: Tilsyn og kontroll, kostnadsdekning og sektoravgift

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Telefon: 22 95 95 95
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no

august, 2022

Forord	4
1 Hovedinnhold	5
2 Bakgrunn for høringsforslaget	5
2.1 Kort om gjeldende rett og praksis.....	5
2.2 Behovet for endringer	6
2.3 Avgrensninger.....	6
3 Kort om tilsynsområdene og dagens ordninger for kostnadsdekning	7
3.1 Miljøtilsyn med energianlegg.....	7
3.2 Miljøtilsyn med vassdragstiltak.....	7
3.3 Tilsyn med fjernvarmeanlegg	8
3.4 Tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg	8
4 NVEs forslag	9
4.1 Ny forskrift om sektoravgift.....	9
4.1.1 Gjeldende rett	9
4.1.2 NVEs forslag.....	9
4.2 Sektoravgiftsordninger	9
4.2.1 Gjeldende praksis	9
4.2.2 NVEs forslag.....	10
4.3 Fordelingen av kostnader mellom tilsynsområdene og fastsettelse av sektoravgiftens størrelse	10
4.3.1 Gjeldende rett	10
4.3.2 NVEs forslag.....	11
4.4 Sektoravgiften gjelder for idriftsatte anlegg	14
4.4.1 Gjeldende rett	14
4.4.2 NVEs forslag.....	15
4.5 Endringer i forskrift om IK-vassdrag	15
4.5.1 Gjeldende rett	15
4.5.2 Forslag.....	15
5 Økonomiske og administrative konsekvenser	16
5.1 Konsekvenser for NVE.....	16
5.2 Konsekvenser for konsesjonærene.....	16
6 Merknader til de enkelte bestemmelsene	19
7 Forslag til forskrift om sektoravgift for dekning av kostnader til Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) tilsyns- og kontrollarbeid	21

Forord

Etter delegering fra departementet, fører Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) bl.a. miljøtilsyn med vassdragstiltak, miljøtilsyn med energianlegg, tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg, samt tilsyn med fjernvarmeanlegg. Kostnadene med disse tilsynsordningene dekkes i dag av konsesjonærene gjennom gebyr- eller sektoravgiftsordninger.

NVE har gjennomgått de gjeldende ordningene for dekning av kostnader med de ovennevnte tilsynsområdene. Vi har funnet behov for endringer av hvordan sektoravgift eller gebyr beregnes, og hvordan kostnadene til tilsyns- og kontrollarbeidet fordeles mellom konsesjonærene.

I dette høringsdokumentet foreslår derfor NVE, på vegne av Olje- og energidepartementet, en ny forskrift om fordeling, beregning og innkreving av sektoravgift til dekning av NVEs kostnader med de ovennevnte tilsynsområdene.

Høringsfristen er **7. oktober 2022**.

Innspill skal fortrinnsvis sendes elektronisk: nve@nve.no

Innspill kan også sendes til:

Norges vassdrags- og energidirektorat, postboks 5091 Majorstua, 0301 OSLO

Svaret merkes med referansenummer: 202117901.

Etter at høringsfristen har løpt ut vil høringsuttalelsene vurderes sammen med forslaget.

Oslo, 15. august

Kristian Markegård
direktør
Tilsyns- og beredskapsavdelingen

Matilde Anker
seniorrådgiver
Seksjon for miljøtilsyn for energianlegg

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

1 Hovedinnhold

NVE viser til Olje- og energidepartementets forslag til endringer i bestemmelsene om dekning av kostnader til tilsyn og kontroll på energi- og vassdragsområdet og kraftforsyningsberedskap, som ble sendt på høring 20.5.2022.¹ Her er det blant annet foreslått at begrepet sektoravgift skal inntas i bestemmelsene om kostnadsdekning, for å tydeliggjøre hjemmelsgrunnlaget.

I dette høringsdokumentet foreslår NVE, på vegne av Olje- og energidepartementet, en ny forskrift om fordeling, beregning og innkreving av sektoravgift til dekning av NVEs kostnader med miljøtilsyn med vassdragstiltak, miljøtilsyn med energianlegg, tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg, og tilsyn med fjernvarmeanlegg.

I forskriftsforslaget legges det opp til at NVEs kostnader med tilsyns- og kontrollarbeid på ovennevnte tilsynsområder skal fordeles på konsesjonærene gjennom sektoravgiftsordninger. Sektoravgiften skal for den enkelte konsesjonær beregnes på grunnlag av installert ytelse, eller antall anlegg per konsesjonær der det dreier seg om tilsyn og kontroll med settefiskanlegg. Videre foreslås det at NVE skal fastsette den nærmere fordelingen av kostnadene mellom tilsynsområdene, og mellom ulike typer konsesjonærer innenfor de ulike tilsynsområdene, på grunnlag av anslått ressursbruk.

Det foreslås også at gebyrbestemmelsen i forskrift om IK-vassdrag² § 12 oppheves, ettersom denne bestemmelsen vil være overflødig ved siden av ny forskrift om sektoravgift og damsikkerhetsforskriften³ § 8-3.

2 Bakgrunn for høringsforslaget

2.1 Kort om gjeldende rett og praksis

Etter delegering fra departementet, fører NVE i dag bl.a. miljøtilsyn med vassdragstiltak, miljøtilsyn med energianlegg, tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg, samt tilsyn med fjernvarmeanlegg. Kostnadene med disse tilsynsordningene dekkes av konsesjonærene.

Dekning av kostnader til miljøtilsyn med vassdragstiltak har hjemmel i vassdragsreguleringsloven⁴ § 31 og forskrift om IK-vassdrag § 12, jf. vannressursloven⁵ § 58. Krav om dekning av kostnader til miljøtilsyn med energianlegg, tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg og tilsyn med fjernvarmeanlegg, har hjemmel i energiloven⁶ § 10-1.

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horingsbrev-forslag-til-endringer-i-lov-og-forskriftsbestemmelser-om-kostnadsdekning-til-arbeid-med-tilsyn-og-kontroll-mv/id2913717/>

² Forskrift 28. oktober 2011 nr. 1058 om internkontroll etter vassdragslovgivningen

³ Forskrift 18. desember 2009 nr. 1600 om sikkerhet ved vassdragsanlegg

⁴ Lov 14. desember 1917 nr. 17 om regulering og kraftutbygging i vassdrag

⁵ Lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann

⁶ Lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi

m.m.

Sett bort fra dekning av kostnader til miljøtilsyn med energianlegg, som i dag skjer gjennom en gebyrordning, praktiserer NVE sektoravgiftsordninger for dekning av kostnader knyttet til det ovennevnte arbeidet med tilsyn og kontroll.

Mer om de ulike tilsynsområdene og dagens ordninger for kostnadsdekning, herunder beregning, følger av punkt 3.

2.2 Behovet for endringer

NVE har gjennomgått de gjeldende ordningene for dekning av kostnader med miljøtilsyn med vassdragstiltak, miljøtilsyn med energianlegg, tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg og tilsyn med fjernvarmeanlegg. Vi har funnet behov for endringer av hvordan sektoravgift eller gebyr beregnes, og hvordan kostnadene til tilsyns- og kontrollarbeidet fordeles mellom konsesjonærene.

Dagens sektoravgiftsordninger for dekning av kostnader med miljøtilsyn med vassdragstiltak, tilsyn med fjernvarmeanlegg og tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg, er lite enhetlige ettersom de legger til grunn ulike parametere for beregningen. I tillegg er ordningene i mindre grad egnet til å fange opp alle konsesjonærene som skal være omfattet av de ulike tilsynsordningene.

Dagens gebyrordning for miljøtilsyn med energianlegg er lite egnet til å fange opp de totale kostnadene NVE har med tilsynsområdet. Hvor mye en konsesjonær må betale i gebyr, avhenger av tilsynet NVE fører med den enkelte konsesjonær. Dette kan avhenge av konfliktnivå i saken. NVE ser muligheter for å effektivisere tilsyns- og kontrollarbeidet i NVE.

Sektoravgiftsordninger med avgiftssatser som baserer seg på installert ytelse (kVA/MVA) i anleggene, eller antall anlegg for settefiskkonsesjonærene, vil gi NVE og konsesjonærene en mer enhetlig og robust beregningsmodell for dekning av kostnader til tilsyns- og kontrollarbeid.

NVE finner det hensiktsmessig at sektoravgiftsordningene reguleres nærmere i en felles forskrift om sektoravgift for de fire nevnte tilsynsområdene. Dette vil være i tråd med føringene i R-112/15 *Bestemmelser om statlig gebyr- og avgiftsfinansiering*, punkt 3.1.1. nr. 3), om at utfyllende bestemmelser om gebyr og sektoravgift skal gis i forskrift.

2.3 Avgrensninger

Dette forslaget gjelder ikke dekning av NVEs kostnader til damsikkerhetstilsyn og arbeid med kraftforsyningsberedskap. Dekning av kostnader til tilsyns- og kontrollarbeid innenfor disse områdene er regulert i henholdsvis damsikkerhetsforskriften § 8-3 og kraftberedskapsforskriften⁷ § 8-7. NVE ser per i dag ikke behov for endringer i disse kostnadsdekningsordningene, og mener det er hensiktsmessig at hjemmelen for dekning av kostnader til dette arbeidet fortsatt ligger i de to særforskriftene.

⁷ Forskrift 7. desember 2012 nr. 1157 om sikkerhet og beredskap i kraftforsyningen

3 Kort om tilsynsområdene og dagens ordninger for kostnadsdekning

3.1 Miljøtilsyn med energianlegg

NVEs miljøtilsyn med energianlegg omfatter tilsyn og kontroll med at bygging, vedlikehold og drift av nettanlegg, anlegg til kraftproduksjon og andre energianlegg, skjer i henhold til krav fastsatt i eller i medhold av energiloven.

Tilsyns- og kontrollarbeidet går blant annet ut på godkjenning av planer for anleggsgjennomføring slik at landskap og miljø blir ivaretatt på best mulig måte innenfor rammen av konsesjonen. Arbeidet omfatter også tilsyn og kontroll i bygge- og driftsfasen, med blant annet kontroll av at konsesjonærene følger kravene i energilovforskriften⁸ § 3-7. I tillegg inkluderer tilsyns- og kontrollarbeidet blant annet reaksjonsbruk, veiledning, oppfølging av overholdelsen av konsesjonsvilkår, utvikling av regelverk og veiledere, og etablering og drift av nødvendige systemer for tilsyns- og kontrollarbeidet.

Med hjemmel i energiloven § 10-1 første ledd, fjerde setning, praktiserer NVE i dag en gebyrordning til dekning av kostnader til miljøtilsyn med energianlegg. Den enkelte konsesjonær betaler for medgått tid og eventuelle reisekostnader som NVE har hatt med å gjennomføre tilsynet. Hvorvidt en konsesjonær betaler et gebyr avhenger altså av om det er gjennomført tilsyns- og kontrollaktiviteter knyttet til denne konsesjonæren, og størrelsen på et eventuelt gebyr avhenger av omfanget av det enkelte tilsyns- og kontrollarbeidet.

3.2 Miljøtilsyn med vassdragstiltak

NVEs miljøtilsyn med vassdragstiltak omfatter tilsyn og kontroll med at bygging, vedlikehold og drift av anlegg skjer i henhold til krav fastsatt i eller i medhold av vannressursloven og vassdragsreguleringsloven.

Tilsyns- og kontrollarbeidet går blant annet ut på godkjenning av detaljplaner for miljø og landskap. Saksbehandlingen skal sikre at anlegget planlegges og bygges innenfor rammen av konsesjonen. Arbeidet omfatter også tilsyn og kontroll i bygge- og driftsfasen. Herunder kommer oppfølging av konsesjonsvilkår som slipp av minstevannføring, manøvrering av reguleringsmagasin, drift av omløpsventil og fungerende fiskevandringssløsninger. I tillegg kontrolleres det at konsesjonær følger kravene i forskrift om IK-vassdrag. Arbeidet omfatter også utvikling av regelverk og veiledere.

⁸ Forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.

Kostnader med miljøtilsynet med vassdragstiltak dekkes av konsesjonærer med vassdragstiltak til kraftproduksjon, med hjemmel i vassdragsreguleringsloven § 31, og IK-vassdrag § 12, jf. vannressursloven § 58.

Kostnadsdekningen skjer gjennom en sektoravgiftsordning der kostnadene med anslått ressursbruk ved NVEs miljøtilsyn (både med energianlegg og vassdragstiltak), fratrukket det som faktureres som gebyr for miljøtilsyn med energianlegg, fordeles på de med konsesjon til vassdragstiltak til kraftproduksjon. Kostnadene fordeles mellom konsesjonærene basert på midlere årsproduksjon i kraftverket, jf. IK-vassdrag § 12 tredje ledd.

For vassdragstiltak uten tilknytning til kraftproduksjon kan det fastsettes standardgebyrer, jf. IK-vassdrag § 12 fjerde ledd.

3.3 Tilsyn med fjernvarmeanlegg

NVEs tilsyn med fjernvarmeanlegg omfatter tilsyn og kontroll med at anleggene blir driftet og vedlikeholdt i samsvar med gitte konsesjoner etter energiloven. Tilsyns- og kontrollarbeidet omfatter blant annet gjennomgang av utført og planlagt vedlikehold.

Med hjemmel i energiloven § 10-1 første ledd, fjerde setning, dekkes kostnader til tilsyn med fjernvarmeanlegg av fjernvarmekonsesjonærene.

Det praktiseres i dag en sektoravgiftsordning der NVEs kostnader med anslått ressursbruk til tilsyn med fjernvarmeanlegg fordeles på konsesjonærene, uavhengig av om den enkelte konsesjonær har vært gjenstand for tilsyn eller ikke. Sektoravgiften består av to deler. Del én er et fast beløp som er likt for alle konsesjonærene, mens del to er en variabel del som avhenger av varmesalget den enkelte konsesjonær har innrapportert til Statistisk sentralbyrå (SSB).

3.4 Tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg

NVEs tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg omfatter tilsyn og kontroll med at konsesjonærene oppfyller plikten til å holde anleggene i tilfredsstillende driftssikker stand, jf. energilovforskriften § 3-5 bokstav a. Tilsyns og kontrollarbeidet gjennomføres både som dokumentkontroll, og som stedlige tilsyn i form av møter med selskapenes ledelse og inspeksjon av anlegg.

Dekning av kostnader til tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg har hjemmel i energiloven § 10-1 første ledd, fjerde setning.

NVE praktiserer i dag en sektoravgiftsordning der kostnadene fordeles på nettselskap med inntektsramme etter beregningsmodell som består av to deler. Del én er et fast beløp som er likt for alle konsesjonærene, mens del to er en variabel del som avhenger av inntektsrammen som den enkelte konsesjonær har.

4 NVEs forslag

4.1 Ny forskrift om sektoravgift

4.1.1 Gjeldende rett

Dekning av kostnader til miljøtilsyn med vassdragstiltak er nærmere regulert i forskrift om IK-vassdrag § 12 tredje og fjerde ledd.

Dekning av kostnader til miljøtilsyn med energianlegg, tilsyn med fjernvarmeanlegg, og tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg, har hjemmel i energiloven § 10 første ledd fjerde setning, som fastslår at «*utgiftene til kontroll knyttet til kapittel 3 og 5 (...) skal betales av konsesjonæren*». Dekningen av kostnader til disse tilsynsområdene er ikke regulert nærmere i forskrift.

4.1.2 NVEs forslag

Det følger av Finansdepartementets rundskriv R-112/15 *Bestemmelser om statlig gebyr- og avgiftsfinansiering* punkt 3.1.1. nr. 3 at utfyllende bestemmelser om gebyr og sektoravgift skal gis i forskrift.

NVE foreslår at det med hjemmel i vannressursloven § 58, vassdragsreguleringsloven § 31 og energiloven § 10-1⁹, vedtas ny forskrift som gir NVE grunnlag for å innkreve årlig sektoravgift for miljøtilsyn med vassdragstiltak, miljøtilsyn med energianlegg, tilsyn med fjernvarmeanlegg og tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg.

Formålet med forskriften er å nærmere regulere sektoravgiftsordninger for disse fire tilsynsområdene, i tråd med føringene i R112/15. Dette vil gi NVE og konsesjonærene klarere rammer for kostnadsdekningen, sammenlignet med dagens situasjon der betingelsene for beregningen av sektoravgift og gebyr i liten grad er nærmere fastsatt i lov eller forskrift.

Sektoravgiften skal fordeles mellom konsesjonærene på bakgrunn av installert ytelse i anlegget, eller på bakgrunn av antall anlegg per konsesjonær for de med konsesjon til vannuttak for settefiskproduksjon. Den nærmere fordelingsnøkkelen mellom ulike typer konsesjonærer foreslås fastsatt av NVE på grunnlag av anslått ressursbruk i NVE, se nærmere om dette i punkt 4.3.2.

4.2 Sektoravgiftsordninger

4.2.1 Gjeldende praksis

I dag praktiserer NVE sektoravgiftsordninger til dekning av kostnader med miljøtilsyn med vassdragstiltak, tilsyn med fjernvarmeanlegg og tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg. Til dekning av kostnader med miljøtilsyn med energianlegg, praktiseres en gebyrordning der konsesjonærene som er gjenstand for

⁹ NVE viser til høring av forslag til endringer i bestemmelsene om dekning av kostnader til tilsyn og kontroll på energi- og vassdragsområdet og kraftforsyningsberedskap, der det er foreslått at det skal inntas hjemler i vannressursloven § 58, vassdragsreguleringsloven § 31 og energiloven § 10-1, til å regulere sektoravgift og gebyr nærmere i forskrift.

tilsyn og kontroll, faktureres for medgått tid og reiseutgifter knyttet til den aktiviteten som blir gjennomført. Det vises til punkt 3 for en beskrivelse av de ulike ordningene for kostnadsdekning.

4.2.2 NVEs forslag

NVE foreslår at det i den nye forskriften legges opp til sektoravgiftsordninger for alle de fire tilsynsområdene som omfattes av forskriftens virkeområde.

For miljøtilsyn med vassdragstiltak, tilsyn med fjernvarmeanlegg og tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg innebærer dette en videreføring av gjeldende praksis, mens det for miljøtilsyn med energianlegg innebærer en omlegging fra dagens gebyrordning.

NVE erfarer at dagens gebyrordning for miljøtilsyn med energianlegg, basert på timeføring fra den enkelte saksbehandler, er egnet til dekning av kostnader med tilsyn i detaljplan- og byggefase. I disse fasene følger den enkelte saksbehandler opp et konkret anlegg, og kontrollvirksomheten er alltid rettet mot enkeltstående konsesjonærer. Ordningen er imidlertid lite egnet til å fange opp de kostnadene som ikke kan knyttes til tilsyn og kontroll av én konkret konsesjonær. Dette gjelder for eksempel kostnader til NVEs arbeid med veiledere og regelverksutvikling.

Gebyrordningen fører også til at konfliktnivået i den enkelte sak kan være bestemmende for gebyrets størrelse, fordi saker med høyt konfliktnivå erfaringsmessig genererer mer arbeid for NVE. Konfliktnivået i en sak gjenspeiler imidlertid ikke nødvendigvis størrelsen og miljøpåvirkningen til det aktuelle tiltaket, sammenlignet med andre tiltak av samme art, og NVE mener derfor at dette er en uheldig modell for dekning av kostnader til tilsyns- og kontrollarbeid.

NVE mener at sektoravgiftsordninger er bedre egnet til dekning av NVEs samlede kostnader med tilsyns- og kontrollarbeidet. Videre kan det med sektoravgifter legges til rette for kostnadsdekningsordninger som bedre reflekterer de ulike typene tiltaks betydning for NVEs ressursbruk.

4.3 Fordelingen av kostnader mellom tilsynsområdene og fastsettelse av sektoravgiftens størrelse

4.3.1 Gjeldende rett

Det følger av forskrift om IK-vassdrag § 12, tredje ledd, at for miljøtilsyn med vassdragstiltak i forbindelse med kraftproduksjon fastsettes gebyret på grunnlag av midlere årsproduksjon i kraftverket. Videre sier bestemmelsen at det ved mindre anlegg kan fastsettes minstesatser. For anlegg uten tilknytning til kraftproduksjon kan det etter bestemmelsens fjerde ledd fastsettes standardgebyrer. Denne adgangen til å fastsette standardgebyrer blir i praksis ikke benyttet.

I energiloven § 10-1 første ledd, fjerde setning, er det ikke angitt hvordan størrelsen på gebyret eller sektoravgiften skal fastsettes. I praksis blir sektoravgift for tilsyn med fjernvarmeanlegg fastsatt på grunnlag av innrapportert varmesalg, sektoravgift for tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg blir fastsatt på grunnlag av vedtatt inntektsramme, mens gebyr for miljøtilsyn med energianlegg blir

fastsatt på grunnlag av medgått tid og reiseutgifter knyttet til det enkelte tilsyns- og kontrollarbeidet.

Dagens hjemmelsgrunnlag for gebyr og sektoravgift inneholder ingen nærmere regulering av fordeling av kostnader mellom tilsynsområdene.

4.3.2 NVEs forslag

Fordelingen av kostnader mellom tilsynsområdene og innenfor hvert tilsynsområde

NVE legger opp til at NVEs kostnader med tilsyns- og kontrollarbeidet knyttet til hvert tilsynsområde fastsettes på grunnlag av anslått ressursbruk. Det er de samlede kostnadene NVE har med tilsyns- og kontrollarbeid i vid forstand, som skal dekkes gjennom sektoravgiftsordningene. Herunder kommer blant annet kostnader til oppgaver og aktiviteter knyttet til kontroll, reaksjonsbruk, arbeid med veiledere, saksbehandling i forbindelse med godkjenning av konsesjonærens detaljplaner og regelverksutvikling.

I forslaget til ny forskrift legger NVE opp til at miljøtilsyn med vassdragstiltak og miljøtilsyn med energianlegg behandles som ett tilsynsområde i relasjon til fordeling av kostnader. NVE mener at sektoravgiftsordningen ikke skal gi incentiv til en form for kraftproduksjon fremfor en annen, og at konsesjonærene skal betale det samme per installert ytelse målt i MVA uavhengig om de driver med vannkraft, vindkraft eller annen kraftproduksjon. Det er derfor nødvendig å slå sammen kostnadene med miljøtilsyn med energianlegg og miljøtilsyn med vassdragstiltak, før kostnadene fordeles ut på de ulike typene konsesjonærer.

Innenfor hvert tilsynsområde, foreslår NVE at kostnadene med tilsyns- og kontrollarbeidet fordeles på de ulike typene konsesjonærer etter en fordelingsnøkkel fastsatt av NVE på bakgrunn av anslått tidsbruk med de ulike typene konsesjonærer. Dette vil for eksempel innebære at kostnadene med NVEs miljøtilsyn, per i dag ville ha blitt fordelt på de med anleggskonsesjon til nettanlegg, områdekonsesjon, konsesjon til vannuttak til settefiskproduksjon og konsesjon til kraftproduksjon (vind, vann, sol osv.), ut ifra NVEs erfaringsmessige og forventede tidsbruk knyttet til oppfølging av hver av disse typene konsesjonærer.

Per i dag gir anslått tidsbruk følgende fordelingsnøkkel innenfor NVEs miljøtilsyn:

- konsesjon til kraftproduksjon: 63 %
- anleggskonsesjon til nettanlegg og områdekonsesjon: 25 %
- konsesjon til vannuttak til settefiskproduksjon: 12 %

Innenfor tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg blir fordelingsnøkkelen slik:

- konsesjon til kraftproduksjon: 30 %
- anleggskonsesjon til nettanlegg og områdekonsesjon: 70 %

Når det gjelder tilsyn med fjernvarmeanlegg er det kun en type konsesjonær som følges opp, slik at det får dette tilsynsområdet ikke vil være aktuelt med en videre oppdeling av kostnadene.

Det må påregnes endringer i fordelingsnøkkelen over tid, etter hvert som NVEs ressursbruk endres innenfor det enkelte tilsynsområde. For eksempel er det tenkelig at NVEs miljøtilsyn i fremtiden vil bruke mer ressurser på miljøtilsyn med fjernvarmekonsesjonærer, og det vil være naturlig at de med konsesjon til disse anleggene da blir en del av sektoravgiftsordningen. NVE ser for seg at det kan bli aktuelt med endringer i fordelingsnøkkelen omtrent hvert tredje år, men årlige endringer vil også kunne forekomme dersom det har skjedd større endringer i tidsbruken innenfor et tilsynsområde siden forrige periode for sektoravgift.

På grunn av NVEs behov for en fleksibel adgang til å endre fordelingsnøkkelen over tid, legges det ikke opp til at fordelingsnøkkelen skal fastsettes i forskrift. NVEs fastsettelse av fordelingsnøkkel vil i forvaltningsrettslig forstand være å anse som en prosessledende avgjørelse, som kan prøves ved en eventuell klage på enkeltvedtaket om sektoravgift, se § 7.

Formålet med forslaget er å legge til rette for godt samsvar mellom sektoravgiften og NVEs ressursbruk i tilsyns- og kontrollarbeidet.

Den nærmere fastsettelsen av sektoravgiftens størrelse

Etter at fordelingsnøkkelen mellom de ulike type konsesjonærer innad i tilsynsområdet er fastsatt, foreslår NVE at størrelsen på sektoravgiften for den enkelte konsesjonær, skal fastsettes på grunnlag av installert ytelse i anlegget etter en lineær modell. For de med konsesjon til vannuttak til settefiskproduksjon foreslås det at sektoravgiften fastsettes på grunnlag av antall settefiskanlegg per konsesjonær. Det forutsettes at NVEs beregning av sektoravgiften synliggjøres, og at den er etterprøvable.

Installert ytelse (kVA/MVA) er et mål på kapasitet som i stor grad reflekterer størrelsen på anleggene. Dette er dessuten en parameter som er felles for de anleggene NVE fører tilsyn med, med unntak av vassdragstiltak uten kraftproduksjon. I dag fastsettes NVEs sektoravgifter og gebyrer på bakgrunn av ulike parametere som varmesalg, vedtatt inntektsramme, midlere års produksjon i kraftverket, og medgått tid til tilsyn og kontroll. Det er også sånn at ikke alle relevante konsesjonærer fanges opp av dagens beregningsmodeller¹⁰, og konsesjonærene må forholde seg til ulike betingelser for fastsettelsen av gebyr eller sektoravgift avhengig av hvilket tilsynsområde de har å gjøre med. NVEs forslag innebærer at de relevante konsesjonærene fanges opp av ordningene for kostnadsdekning. I tillegg innebærer forslaget at NVE og konsesjonærene får mer enhetlige betingelser for fastsettelsen av sektoravgift.

En felles og konstant parameter som installert ytelse, vil også begrense mengden og hyppigheten av datainnhenting i forbindelse med NVEs beregning av sektoravgift til sitt tilsyns- og kontrollarbeid. NVE har allerede god tilgang på data om installert ytelse gjennom databaser som Fosweb, jf. energilovforskriften § 6-1, eRapp og Kraftverksdatabasen. Det er kun på fjernvarmesiden at NVEs datagrunnlag er noe

¹⁰ Settefiskkonsesjonærene omfattes ikke av sektoravgiftsordningen for miljøtilsyn med vassdragstiltak. Fjernvarmekonsesjonærer som ikke rapporterer varmesalg, omfattes ikke av sektoravgiftsordningen for tilsyn med fjernvarmeanlegg. Nettselskap uten inntektsramme, og de med konsesjon til kraftproduksjon, omfattes ikke av sektoravgiftsordningen for tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg.

mangelfullt med tanke på informasjon om installert ytelse i det enkelte fjernvarmeanlegg.

Installert ytelse er for øvrig allerede bestemmende for beregningen av sektoravgift til beredskapsmyndighetens arbeid med kraftforsyningsberedskap, jf. kraftberedskapsforskriften § 8-7 annet ledd.

Særlig om miljøtilsyn med konsesjoner til vannuttak til settefiskproduksjon og andre vassdragstiltak

Når det gjelder sektoravgift for miljøtilsyn med vassdragstiltak fordeles i dag kostnadene mellom vassdragstiltak til kraftproduksjon på grunnlag av midlere årsproduksjon i kraftverket, jf. IK-vassdrag § 12 tredje ledd. Hjemmelen i bestemmelsens fjerde ledd til å fastsette standardgebyrer for andre typer vassdragstiltak, blir i dag ikke benyttet. Det vil si at de med konsesjon til vannuttak som ikke er tilknyttet kraftproduksjon, for eksempel de med konsesjon til vannuttak til settefiskanlegg, i dag ikke er med på å dekke kostnadene til NVEs miljøtilsyn.

NVE foreslår at aktørene med konsesjon til vannuttak til settefiskproduksjon, blir en del av sektoravgiftsordningen. Dette innebærer en endring fra gjeldende rett og praksis, jf. IK-vassdrag § 12. NVE bruker i dag betydelige ressurser på miljøtilsyn med settefiskbransjen, uten at disse aktørene er med på å dekke NVEs kostnader til tilsyns- og kontrollarbeidet. For å oppnå en mer rettferdig fordeling av kostnadene til miljøtilsyn mellom konsesjonærene, og for å øke bevisstheten rundt NVEs tilsynsrolle knyttet til akvakulturnæringen, er det behov for at de med konsesjon til vannuttak til settefiskproduksjon blir en del av ordningen.

I settefiskanlegg benyttes ulike teknologiske fremgangsmåter i driften, som filtrering av sjøvann og resirkulering av brukt vann, og NVE har ikke noe enhetlig og kvalitetssikret datagrunnlag på vannuttak. Dette gjør det utfordrende å finne felles anleggsdata som egner seg som parameter for beregning av sektoravgiftens størrelse. NVE erfarer dessuten at deres ressursbruk knyttet til oppfølging av settefiskanlegg i mindre grad avhenger av størrelsen på anlegget eller mengde vannuttak. For tilsyn og kontroll med settefiskanlegg, foreslår derfor NVE at sektoravgiften for den enkelte konsesjonær fastsettes på grunnlag av antall settefiskanlegg per konsesjonær. Vi oppfordrer høringsinstansene til å gi innspill på hva som kan være alternative parametere for fastsettelsen av sektoravgiftens størrelse for de med konsesjon til vannuttak til settefiskproduksjon.

For tilsyn og kontroll med andre vassdragstiltak enn til kraftproduksjon og settefiskproduksjon, foreslår NVE at NVE gis hjemmel til å fastsette minstesatser. Dette gjelder blant annet snøproduksjons- og drikkevannsanlegg med konsesjon til vannuttak. NVEs ressursbruk knyttet til oppfølging av disse anleggene er per i dag liten, og NVE anser det ikke nødvendig å inkludere disse i sektoravgiftsordningen på samme måte som for de med konsesjon til vannuttak til settefiskproduksjon. Adgangen til å fastsette minstesatser vil i stor grad innebære en videreføring av IK-vassdrag § 12 fjerde ledd, som foreslås opphevet.

Rapportering

NVE foreslår at NVE gis hjemmel til å kreve rapportering av opplysninger som er nødvendige for beregningen av sektoravgiften.¹¹ En innrapporteringshjemmel er nødvendig for å sikre at sektoravgiften bygger på riktige og oppdaterte data.

NVE vil etterstrebe gjenbruk av allerede tilgjengelige opplysninger, og en innrapporteringsplikt for konsesjonærene vil kun være aktuelt dersom sektoravgiften bygger på data som ikke allerede er tilgjengelige eller oppdaterte i databaser NVE har tilgang til.

Alternative metoder for fastsettelsen av sektoravgiftens størrelse

NVE har i sin gjennomgang av ordningene for dekning av kostnader til tilsyns- og kontrollarbeidet, sett på ulike alternativer for beregning av sektoravgift.

Når det gjelder nettkonsesjoner og områdekonsesjoner, har det vært vurdert om sektoravgiften skal fastsettes på grunnlag av antall nettkunder eller lengde kraftledning. Disse parameterne er, i likhet med installert ytelse, et uttrykk for kapasitet. Etter NVEs syn er det imidlertid fordelaktig om sektoravgiften på tvers av tilsynsområdene i størst mulig grad baserer seg på samme parameter.

NVE har også vurdert at det er lite hensiktsmessig med en trinnvis beregningsmodell, der installert ytelse er bestemmende for hvilket trinn konsesjonæren havner i, som igjen er bestemmende for nivået på avgiften konsesjonæren skal betale. Sektoravgift for tilsyn med fjernvarmeanlegg, og tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg, var tidligere basert på slike trinnvise modeller. NVE erfarer at en slik modell kan fremstå urimelig for de konsesjonærene som på bakgrunn av varmesalg eller inntektsramme ligger nært et lavere trinn som ville gitt lavere sektoravgift.

4.4 Sektoravgiften gjelder for idriftsatte anlegg

4.4.1 Gjeldende rett

Det følger av energiloven § 10-1 første ledd, fjerde setning, og vassdragsreguleringsloven § 31 andre setning, at kostnader til dekning av tilsyn og kontroll dekkes av «konsesjonæren». Etter IK-vassdrag § 12, jf. vannressursloven § 58, kan NVE kreve inn gebyr til dekning av kostnader for tilsyn med oppfyllelse av forskriften, uten at det er angitt hvem det kan innkreves sektoravgift fra. Det foreligger ikke noe krav om at anlegg skal være idriftsatt, at byggingen av anlegget skal ha startet, eller lignende, for at kostnader skal kunne kreves dekket.

NVEs sektoravgiftsordninger for miljøtilsyn med vassdragstiltak, tilsyn med fjernvarmeanlegg og tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg, retter seg i dag i praksis mot konsesjonærer av idriftsatte anlegg. Gebyr for miljøtilsyn med energianlegg innkreves blant annet i forbindelse med godkjenning av

¹¹ NVE viser til høring av forslag til endringer i bestemmelsene om dekning av kostnader til tilsyn og kontroll på energi- og vassdragsområdet og kraftforsyningsberedskap, der det er foreslått at det skal inntas hjemler i vannressursloven § 58, vassdragsreguleringsloven § 31 og energiloven § 10-1, til å nærmere bestemmelser om innrapportering i forskrift.

miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan), det vil si før idriftsettelse av anlegget det føres tilsyn med.

4.4.2 NVEs forslag

NVE foreslår at sektoravgiften skal betales årlig av konsesjonærer med anlegg som er idriftsatt pr. 1. januar det året sektoravgiften beregnes for.

En av fordelene med en sektoravgiftsordning som kun gjelder idriftsatte anlegg, er at faktisk installert ytelse kan benyttes som grunnlag for beregning av sektoravgiftens størrelse. Det er først ved idriftsettelsestidspunktet at konsesjonærer er pliktige til å innrapportere anleggsdata til systemansvarlig etter energilovforskriften § 6-1, og det er dermed først på dette tidspunktet at NVE har et robust datagrunnlag for beregning av sektoravgift.

Ved å legge idriftsettelsestidspunktet til grunn sikrer man seg også at sektoravgift ikke blir krevd av konsesjonærer som ikke er gjenstand for tilsyn og kontroll fordi de har valgt å ikke benytte seg av tillatelsen etter konsesjonen, eller fordi de ikke har startet prosessen med nærmere detaljplanlegging av tiltaket.

Alternativt kunne sektoravgiften ha rettet seg mot alle med konsesjon, eller alle konsesjonærer som har startet byggingen av anlegget. NVE fører tilsyn og kontroll med konsesjonærene allerede i forbindelse med godkjenning av detaljplan, og det kan derfor sies å være rimelig at konsesjonæren før idriftsettelse blir pliktig til å betale sektoravgift.

Imidlertid lar hverken konsesjonstidspunktet eller byggestarttidspunktet seg kombinere med faktisk installert ytelse som grunnlag for beregningen av sektoravgiftens størrelse. Dersom konsesjonstidspunktet legges til grunn vil dessuten konsesjonærer som ikke har benyttet seg av sin rett etter tillatelsen, motta sektoravgift selv om de ikke er gjenstand for tilsyns- og kontrollarbeid.

NVE foreslår videre at det ikke gjøres unntak fra betalingsplikten for sektoravgift for anlegg med midlertidig driftsstans. Betalingsplikten vil følgelig gjelde i hele anleggets levetid. Dette vil gi en enkel og praktiserbar ordning, som harmonerer godt med at sektoravgiften skal dekke kostnader til tilsyns og kontrollarbeid i vid forstand. Plikten til å betale sektoravgift opphører det påfølgende året etter at anlegget er lovlig nedlagt.

4.5 Endringer i forskrift om IK-vassdrag

4.5.1 Gjeldende rett

Det følger av IK-vassdrag § 12 at NVE kan kreve gebyr til dekning av kostnader for tilsyn med oppfyllelse av forskriften.

4.5.2 Forslag

NVE foreslår å oppheve IK-vassdrag § 12. Bestemmelsen vil være overflødig ved siden av den nye forskriften om sektoravgift, se pkt. 3.4, og gjeldende § 8-3 i damsikkerhetsforskriften. Ordningen som IK-vassdrag § 12 tredje ledd legger opp til,

om avgift basert på midlere årsproduksjon, samsvarer dessuten ikke med forslaget til ny ordning med sektoravgifter basert på installert ytelse.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

5.1 Konsekvenser for NVE

Forslaget til ny forskrift om sektoravgift innebærer ikke i seg selv noen endringer med tanke på det totale arbeids- eller kostnadsomfanget knyttet til NVEs tilsyns- og kontrollarbeid med miljøtilsyn med vassdragstiltak og energianlegg, tilsyn med fjernvarmeanlegg og tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg.

NVE har imidlertid gjennomført nye beregninger av kostnadene for direktoratets tilsyns- og kontrollarbeid, der også indirekte kostnader er medregnet. Beregningene viser at NVEs totale kostnader er i størrelsesorden 11 millioner kroner høyere enn hva som tidligere blitt lagt til grunn. Dette skyldes blant annet at en del kostnader bare delvis har blitt inkludert i kostnadsgrunnlaget. Dette gjelder for eksempel kostnader til pensjon og tilhørende arbeidsgiveravgift. Den enkelte konsesjonær vil derfor kunne oppleve en økning i sektoravgiften, selv om de etter forskriftsforslaget skulle ha båret en mindre andel av NVEs kostnader med tilsyns og kontrollarbeidet. NVE presiserer at dette er endringer som ikke følger av selve forskriftsforslaget, og at dette er endringer som vil bli gjennomført uavhengig av forskriftsforslaget.

Det at de ulike sektoravgiftene i all hovedsak skal beregnes ut ifra en felles parameter, installert ytelse, legger til rette for mindre ressursbruk i NVE til datainnhenting. NVEs arbeid med innkreving kan i tillegg bli mer samordnet på tvers av tilsynsområdene, sammenlignet med dagens situasjon der de ulike gebyrene og sektoravgiftene beregnes ut ifra forskjellige parametere som varmesalg, vedtatt inntektsramme, midlere produksjon i kraftverket og medgått tid. Endringsforslaget vil derfor bidra til økt effektivitet i NVEs tilsyns- og kontrollarbeid og innkreving av sektoravgift.

NVEs samlede kostnader med tilsyns- og kontrollarbeidet skal fordeles mellom tilsynsområdene som er omfattet av forskriften, på grunnlag av anslått ressursbruk i NVEs årsregnskap siste regnskapsår. Kostnadene vil fordeles mellom ulike typer konsesjonærer innenfor det enkelte tilsynsområde på bakgrunn av anslått tidsbruk.

5.2 Konsekvenser for konsesjonærene

Forslaget innebærer endringer med tanke på hvordan NVEs kostnader med tilsyns- og kontrollarbeid fordeles mellom konsesjonærene som er gjenstand for miljøtilsyn med vassdragstiltak, miljøtilsyn med energianlegg, tilsyn med fjernvarmeanlegg eller tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg. NVE har etter gjeldende rett hjemmel til å kreve kostnader dekket av disse konsesjonærene, og forslaget til ny forskrift innebærer i første rekke en endring av fordeling av kostnadene.

Miljøtilsyn med vassdragstiltak og energianlegg

Forslaget til ny forskrift om sektoravgift, innebærer at også aktører med konsesjon etter vannressursloven til vannuttak til settefiskproduksjon blir omfattet av kostnadsdekningsordningen for miljøtilsyn. NVE har i dag hjemmel til å kreve et standardgebyr fra disse konsesjonærene, men dette har ikke blitt praktisert.

Med dekningsordningen etter dette forskriftsforslaget, vil settefiskkonsesjonærene som gruppe ut ifra dagens ressurs- og tidsbruk bære om lag 12 % av kostnadene med NVEs miljøtilsyn, noe som utgjør rundt 4,4 millioner kroner. Den foreslåtte ordningen med sektoravgift fastsatt på grunnlag av antall settefiskanlegg, vil med den anslåtte ressursbruken per i dag medføre en sektoravgift i størrelsesorden kr 30 000 per anlegg.¹²

For de med konsesjon etter energiloven §§ 3-1 og 3-2, vil en endring fra gebyrordning til sektoravgiftsordning knyttet til miljøtilsyn, innebære at konsesjonærene må betale en årlig avgift, uavhengig av om de har vært gjenstand for tilsyn det aktuelle året avgiften betales. Som følge av at sektoravgiftsordningen, i motsetning til dagens gebyrordning, fanger opp NVEs totale kostnader med tilsyns- og kontrollarbeidet, vil disse konsesjonærene oppleve en økning i andelen av kostnadene med NVEs tilsyn sammenlignet med det som følger av dagens ordning for kostnadsdekning. Særlig vil nett- og områdekonsesjonærene oppleve en økning i andel kostnader fordi denne gruppen i de siste årene i mindre grad har vært gjenstand for tilsynsaktiviteter som fanges opp gjennom dagens gebyrordning, og fordi det fremover er forventet økt tidsbruk med denne gruppen.

Ved siste fakturering etter dagens ordning bar nett- og områdekonsesjonærene samlet om lag 5 % av kostnadene med NVEs miljøtilsyn, noe som utgjorde rundt 1,6 millioner kroner. Med dekningsordningen etter dette forskriftsforslaget vil nett- og områdekonsesjonærene ut ifra dagens ressurs- og tidsbruk bære om lag 25 % av kostnadene med NVEs miljøtilsyn, som utgjør rundt kr 9,7 millioner kroner når man hensyntar det økte kostnadsgrunnlaget.

Ved siste fakturering etter dagens ordning bar vindkraftkonsesjonærene om lag 12 % av kostnadene med NVEs miljøtilsyn, noe som utgjorde rundt 3,2 millioner kroner. Med dekningsordningen etter dette forskriftsforslaget vil vindkraftkonsesjonærene ut ifra dagens ressurs- og tidsbruk bære om lag 17 % av kostnadene med NVEs miljøtilsyn, som utgjør rundt kr 6,4 millioner kroner når man hensyntar det økte kostnadsgrunnlaget.

Som følge av at settefiskkonsesjonærene inkluderes i sektoravgiftsordningen, og som følge av at de med konsesjon etter energiloven § 3-1 og 3-2 vil bære en større andel av kostnadene med miljøtilsyn, vil de med konsesjon til vassdragstiltak for kraftproduksjon bære en mindre andel av kostnadene med miljøtilsyn sammenlignet med dagens ordning. Ved siste fakturering etter dagens ordning bar vannkraftkonsesjonærene om lag 82 % av kostnadene med NVEs miljøtilsyn, noe som utgjorde rundt 22,1 millioner kr. Med dekningsordningen etter dette forskriftsforslaget

¹² Ved beregningen av forventet sektoravgift per settefiskanlegg eller MVA, er det hensyntatt at kostnadsgrunnlaget vil øke. Økningen i kostnadsgrunnlaget er som nevnt ikke en konsekvens av forskriftsforslaget, se pkt. 5.1 første og annet avsnitt.

vil vannkraftkonsesjonærene ut ifra dagens ressurs- og tidsbruk bære om lag 46 % av kostnadene med NVEs miljøtilsyn, som utgjør rundt kr 17,55 millioner kroner når man hensyntar det økte kostnadsgrunnlaget.

Med den anslåtte ressursbruken per i dag, vil den foreslåtte ordningen medføre en sektoravgift i størrelsesorden kr 550 per MVA i anlegget for de med konsesjon til kraftproduksjon (vind, vann, sol osv.).¹²

For nettanlegg med anleggs- og områdekonsesjon, vil den foreslåtte ordningen medføre en sektoravgift i størrelsesorden kr 40 per MVA i konsesjonærens transformatorer.¹²

Tilsyn med fjernvarmeanlegg

Endringen fra sektoravgift basert på varmesalg til sektoravgift basert på installert ytelse, medfører at konsesjonærer som tidligere ikke har rapportert varmesalg nå vil bli inkludert i sektoravgiftsordningen.

Når det gjelder installert ytelse i fjernvarmeanlegg, er NVEs datagrunnlag som nevnt noe mangelfullt per i dag. Utover det at konsesjonærer som ikke har rapportert varmesalg nå vil bli en del av fordelingen, antas det imidlertid at forslaget til ny forskrift ikke vil gi store forholdsmessige utslag når det gjelder fordelingen mellom fjernvarmekonsesjonærene, fordi det presumptivt er en sammenheng mellom installert ytelse (anleggets størrelse) og varmesalg.

Tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg

Overgangen fra sektoravgift basert på nettselskapers vedtatte inntektsramme, til sektoravgift basert på installert ytelse, innebærer at alle med konsesjon etter energiloven § 3-1 og § 3-2 vil bli del av sektoravgiftsordningen for tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg.

Med dekningsordningen etter dette forskriftsforslaget vil de med konsesjon til kraftproduksjon etter energiloven § 3-1 bære om lag 30 % av kostnadene med NVEs tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg, som utgjør rundt kr 800 000 kroner når man hensyntar det økte kostnadsgrunnlaget.

De med anleggskonsesjon til nettanlegg og områdekonsesjon vil bære om lag 70 % av kostnadene med NVEs tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg, som utgjør rundt kr 1,9 millioner kroner når man hensyntar det økte kostnadsgrunnlaget.

Med den anslåtte ressursbruken per i dag, vil den foreslåtte ordningen medføre en sektoravgift i størrelsesorden kr 8 per MVA i anlegget for de med anleggskonsesjon til nettanlegg og områdekonsesjon. For kraftproduksjonsanlegg med konsesjon etter energiloven § 3-1 innenfor tilsynsområdet drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg, er NVEs datagrunnlag per i dag ikke tilstrekkelig kvalitetssikret til å kunne anslå en riktig størrelsesorden for denne sektoravgiften per MVA. NVE vil jobbe videre med å få på plass det nødvendige datagrunnlaget.¹²

6 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 1. Formål

Det foreslås en bestemmelse som kort angir formålet med forskriften om å regulere NVEs adgang til å innkreve sektoravgift for dekning av kostnader til tilsyns- og kontrollarbeid til oppfølging av krav gitt i eller i medhold av energiloven, vannressursloven eller vassdragsreguleringsloven.

Til § 2. Virkeområde

Det foreslås en bestemmelse som angir hvilke tilsynsområder forskriften skal gjelde.

Forskriften skal for det første gjelde miljøtilsyn med elektriske anlegg, tilsyn med fjernvarmeanlegg og tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg knyttet til energiloven kapittel 3 og 5.

Dekning av kostnader til beredskapsmyndighetens arbeid med kraftforsyningsberedskap faller utenfor. Dette gjelder også beredskapstilsyn med fjernvarmeanlegg. Dekning av disse kostnadene er regulert i kraftberedskapsforskriften § 8-7.

Forskriften skal for det andre gjelde miljøtilsyn med vassdragstiltak knyttet til oppfølging av krav fastsatt i eller i medhold av vannressursloven og vassdragsreguleringsloven. Tilsyn med damsikkerhet faller utenfor ettersom damsikkerhetsforskriften § 8-3 regulerer dekning av kostnader til dette tilsynsområdet.

Til § 3. Fordelingen mellom tilsynsområder

Den nærmere fordelingen av kostnader mellom de fire tilsynsområdene fastsettes av NVE på grunnlag av anslått ressursbruk i NVEs årsregnskap siste regnskapsår. Det er kostnadene NVE har med tilsyns- og kontrollarbeid i vid forstand, som skal dekkes gjennom sektoravgiftsordningene. Tilsyns- og kontrollarbeidet omfatter blant annet kostnader til oppgaver og aktiviteter knyttet til kontroll, reaksjonsbruk, arbeid med veiledere, saksbehandling i forbindelse med godkjenning av konsesjonærens detaljplaner og regelverksutvikling.

Videre fastsetter NVE fordelingsnøkkelen mellom ulike typer konsesjonærer innenfor det enkelte tilsynsområdet, på bakgrunn av anslått tidsbruk. Det er dermed NVEs erfaringsmessige og forventede tidsbruk knyttet til oppfølgingen av ulike typer konsesjonærer, som vil være avgjørende for hvor stor andel av kostnadene hver gruppe skal bære.

Ettersom ressursbruken med hvert enkelt tilsynsområde og tidsbruken knyttet til de ulike typene konsesjonærer vil variere med tiden, er det behov for at NVE har en fleksibel adgang til å endre på denne fordelingsnøkkelen over tid. Det legges derfor ikke opp til at fordelingsnøkkelen skal fastsettes gjennom forskrift. NVEs fastsettelse av fordelingsnøkkel vil i forvaltningsrettslig forstand være å anse som en

prosessledende avgjørelse, som kan prøves ved en eventuell klage på enkeltvedtaket om sektoravgift, se § 7.

Den nærmere fastsettelsen av sektoravgiften for den enkelte konsesjonær reguleres i §§ 5.

Til § 4. Periode for sektoravgift

Det foreslås at sektoravgiften skal betales årlig av konsesjonærer som har idriftsatt anlegget per 1. januar det året sektoravgiften beregnes for.

Dette innebærer at konsesjonærene kun skal betale sektoravgift for anlegg som er satt i drift. Fra konsesjonstidspunktet og frem til idriftsettelsestidspunktet, holdes konsesjonærene utenfor sektoravgiftsordningene som reguleres i denne forskriften.

Til § 5. Sektoravgift for NVEs tilsyns- og kontrollarbeid

Bestemmelsen hjemler innkreving av sektoravgift til tilsynsområdene miljøtilsyn, tilsyn med fjernvarmeanlegg, og tilsyn med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg.

Etter at fordelingsnøkkelen er fastsatt i henhold til § 3, foreslår NVE at sektoravgiften for den enkelte konsesjonær skal fastsettes på grunnlag av installert ytelse (kVA/MVA) i anlegget. Det legges opp til at fordelingen mellom konsesjonærene skjer etter en lineær modell der hver VA svarer til et antall kroner.

Videre foreslår NVE en bestemmelse om at satsene skal reguleres slik at de samlede sektoravgiftene tilsvarer kostnadene NVE har med tilsyns- og kontrollarbeidet. I dette ligger en begrensning med tanke på hvor mye NVE kan kreve inn i sektoravgift det enkelte år.

NVE gis hjemmel til å innkreve sektoravgift for miljøtilsyn med vassdragstiltak i bestemmelsens første ledd. Dette gjelder tilsyn med overholdelse av krav gitt i eller i medhold av vannressursloven, og krav gitt i eller i medhold av konsesjon etter vassdragsreguleringsloven.

Etter at fordelingsnøkkelen er fastsatt i henhold til § 3, foreslår NVE at sektoravgiften for den enkelte konsesjonær skal fastsettes på grunnlag av installert ytelse (kVA/MVA) i anlegget når det gjelder vassdragstiltak til kraftproduksjon, og antall anlegg per konsesjonær når det gjelder de med konsesjon til vannuttak til settefiskproduksjon. Det legges opp til en lineær modell der hver VA eller antall settefiskanlegg, svarer til et antall kroner.

For tilsyn og kontroll med andre vassdragstiltak kan det fastsettes minstesatser. Dette gjelder blant annet snøproduksjonsanlegg og drikkevannsanlegg med konsesjon til vannuttak.

Til § 6. Rapportering

Det foreslås at NVE skal kunne kreve rapportering av opplysninger som er nødvendige for beregning av sektoravgiften.

NVE vil etterstrebe gjenbruk av allerede tilgjengelige opplysninger, og en innrapporteringsplikt for konsesjonærene vil kun være aktuelt dersom data som er nødvendige for beregningen ikke allerede er tilgjengelige og oppdaterte i databaser NVE har tilgang til.

Til § 7. Enkeltvedtak

NVEs fastsetting av sektoravgift vil være å anse som et enkeltvedtak etter definisjonen i forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b, jf. bokstav a.

Enkeltvedtaket kan påklages i tråd med bestemmelsene i forvaltningslovens kapittel VI.

7 Forslag til forskrift om sektoravgift for dekning av kostnader til Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) tilsyns- og kontrollarbeid

§ 1. Formål

Forskriften regulerer Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) adgang til å kreve inn sektoravgifter til dekning av kostnader med tilsyns- og kontrollarbeid i medhold av lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven), lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) og lov 14. desember 1917 nr. 17 om regulering og kraftutbygging i vassdrag (vassdragsreguleringsloven).

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder fordeling, beregning og innkreving av sektoravgifter for følgende tilsynsområder:

- a) tilsyn og kontroll med fjernvarmeanlegg etter energiloven kapittel 5
- b) tilsyn og kontroll med drift, vedlikehold og modernisering av elektriske anlegg etter energiloven kapittel 3.
- c) miljøtilsyn og kontroll med energianlegg etter energiloven kapittel 3 og 5, og vassdragstiltak knyttet til oppfølging av krav fastsatt i eller i medhold av vannressursloven og vassdragsreguleringsloven.

Forskriften gjelder ikke dekning av kostnader til oppfølging av bestemmelsene i forskrift 18. desember 2009 nr. 1600 om sikkerhet ved vassdragsanlegg (damsikkerhetsforskriften) eller dekning av kostnader til oppfølging av bestemmelsene i energiloven kapittel 9 og forskrift 7. desember 2012 nr. 1157 om sikkerhet og beredskap i kraftforsyningen (kraftberedskapsforskriften).

§ 3. Fordelingen av kostnader mellom tilsynsområdene og innad i tilsynsområdene

NVE fastsetter:

- a) hvordan kostnadene med tilsyns- og kontrollarbeidet skal fordeles mellom tilsynsområdene som er omfattet av denne forskrift, på grunnlag av anslått ressursbruk i NVEs årsregnskap siste regnskapsår,
- b) hvordan kostnadene skal fordeles mellom ulike typer konsesjonærer innenfor det enkelte tilsynsområde, på grunnlag av anslått tidsbruk med de ulike typene konsesjonærer.

§ 4. Periode for sektoravgift

Sektoravgift skal betales årlig av konsesjonærer med anlegg som er idriftsatt per 1. januar det året sektoravgiften beregnes for. Dette gjelder også anlegg med midlertidig driftsstans.

Plikten til å betale sektoravgift opphører det påfølgende året etter at anlegget er lovlig nedlagt.

§ 5. Sektoravgift for NVEs tilsyns- og kontrollarbeid

Til dekning av NVEs kostnader med tilsyns- og kontrollarbeid knyttet til overholdelse av krav fastsatt i eller i medhold av vannressursloven og vassdragsreguleringsloven og energiloven kapittel 3 og 5, kan NVE innkreve en årlig sektoravgift.

For de med anleggskonsesjon til nettanlegg, områdekonsesjon, fjernvarmekonsesjon og konsesjon til kraftproduksjon, fastsetter NVE sektoravgiften for den enkelte konsesjonær på grunnlag av installert ytelse i anlegget.

For de med konsesjon til vannuttak til settefiskproduksjon fastsetter NVE sektoravgiften for den enkelte konsesjonær på grunnlag av antall settefiskanlegg pr konsesjonær.

For tilsyn og kontroll med andre vassdragstiltak enn de som er omfattet av annet og tredje ledd i denne bestemmelsen, kan NVE fastsette minstesatser.

Satsene skal reguleres slik at de samlede sektoravgiftene ikke overskrider kostnadene Norges vassdrags- og energidirektorat har med tilsyns- og kontrollarbeidet.

§ 6. Rapportering

NVE kan pålegge konsesjonærene å rapportere opplysninger som er nødvendige for beregningen av sektoravgiften. NVE fastsetter innhold, format og frist for rapportering etter denne paragrafen.

§ 7. Enkeltvedtak

NVEs fastsettelse av sektoravgift er et enkeltvedtak.

§ 8. Ikrafttreden

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2023.

NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat

MIDDELTHUNS GATE 29
POSTBOKS 5091 MAJORSTUEN
0301 OSLO
TELEFON: (+47) 22 95 95 95

www.nve.no